

ne ustvari predvidenega 7 % donosa, temveč le 5 %, bo višina privarčevanega zneska samo 79.965 € namesto pričakovanih 100.000 €. Vrzel v finančrariju znaša 20.035 €, čo je ustvarjeni donos samo 5 %. Ob doseganju samo 3 % donosa pa bo manjkajoči znesek do 100.000 € znašal 35.600 €.

Instrumenti vračila kredita večji del časa stvarjajo donos od naložb na kapitalistkam trgu. Zato jih spremlja tudi dodatno tveganje, povezano s trgovanjem z vrednostnimi papirji.

Tveganje nepredvidenih stroškov

- **Stroški valutne zamenjave in zavarovanja pred valutnimi in obrestnimi tveganji:** Tveganje višjih stroškov zaradi sprememb obrestnih mer in / ali menjalnih tečajev je mogoče pokriti z alternativnimi finančnimi produkti. Poleg tega je možno spremeniti valuto, v kateri je bil kredit najeti. Vendor sta obe omenjeni rešitvi povezani z nastankom stroškov, zaradi katerih bi se začetna finančna korist lahko spremenila v izgubo.

- **Prisilna zamenjava:** Banka ima lahko v svoji poslovni politiki oziroma je s kreditno pogodbo lahko določeno, da lahko banka kredit prisilno spremeni v kredit v evrih po mami ugodni obrestni meri, če ga v tuji valuti ni mogoče primerno odplačati ali zani ni več zadostnega kritja, npr. zaradi posledic neugodnega menjalnega tečaja. Enko velja tudi ob neprijetnem vračanju posojila ali če ta instrument ne zagotavlja predvidenega dobička.

- **Povečanje potrebnega jamstva:** Ob neugodnem menjalnem tečaju lahko banka zahteva dodatne produkte za pokritje valutnega in / ali obrestnega tveganja. Ti dodatni produkti pa so lahko zelo dragi. Banka prav tako lahko zahteva povečanje potrebnega jamstva, npr. višjo hipoteko, dodatno zavarovalno polico za kredit ali povečanje vrednosti instrumenta za vračilo kredita, ker ne dosega pričakovanega donosa.

- **Čas za zamenjavo:** Prevorba v drugo valuto je običajno mogoča samo vsake tri mesece. Zamenjava je povezana z velikim tveganjem ob morebitni večji spremembi tečaja, ko ni možnosti takojšnje zamenjave.

KREDITI V TUJI VALUTI – NA KAJ MORATE BITI POZORNI

Kredit v tuji valuti je povezan z velikim tveganjem, ker:

- **nihče ne more predvideti, kaj se bo v prihodnje dogajalo s trenutno obrestno ugodnostjo,**

- **nihče ne more napovedati, kaj se bo v prihodnje zgodilo na področju deviznih tečajev tujih valut in posledično z zneskom vračila kredita,**

- **nihče ne more predvideti končnega donosa privarčevanega zneska instrumenta vračila kredita.**

Ob upoštevanju dodatnih stroškov in tveganj nihče ne more napovedati, ali bo zaradi sprva ugodne obrestne mere krediti v tuji valuti cenejši ali dražji od kredita v evrih.

PET PRAVIL ZA NAJEMANJE KREDITOV V TUJI VALUTI

1. Kredit v tuji valuti najemite le, če si to financiranje lahko privoščite tudi s kreditom v evrih oziroma če bi bili sposobni enak kredit najeti tudi v evrih.
2. Vedno upoštevajte tveganja, povezana s takim kreditom – kreditne obrestne mere, menjalni tečaji valut in donosnost naložb se včasih lahko precej spremenijo.
3. Ne pozabite na ekonomsko načelo, da je višja donosnost vedno povezana z večjimi tveganji.
4. Ugodni učinki, doseženi v preteklosti, bodisi zaradi ugodnih obrestnih mer bodisi zaradi ugodnih menjalnih tečajev valut, niso v nobenem primeru zagamčeni tudi v prihodnje.
5. Uporabljajte samo tiste finančne produkte, ki jih razumete brez tuje pomoči.

Ta zgibanko so izdali in financirale Banka Slovenije in članice Zdrúženja bank Slovenije z namenom seznaniti komitent bank – fizične osebe – s tveganji pri najemanju kreditov v tuji valuti

Zdrúženje bank Slovenije, Gospodarsko interesno združenje
Subičeva ulica 2, 1001 Ljubljana, Slovenija

www.zbs-sgiz.si

Uredil: Slavko Cimprč

Produkcija: Nockverfing d.o.o.

Tiskano v nakladi 62.750 izvodov

Ljubljana, september 2008

INFORMACIJE
O TVEGANJIH
NAJEMANJA
KREDITOV V
TUJI VALUTI

KAJ JE KREDIT V TUJI VALUTI?

Kredit v tuji valuti je kredit, ki je najet v tuji valuti in odplačan v isti tuji valuti.

Če ni drugih poslovnih razlogov, so krediti v tuji valuti zanimivi za kormilne predvsem v primeru, ko so obrestne mere za kredite v tuji valuti precej nižje od obrestne mere pri kreditih v domači valuti evro. Obrestne mere, ki jih banke zaračunavajo za kredite v tuji valuti, so namreč odvisne od medbanknih tržnih oz. referenčnih obrestnih mer (npr. LIBOR), ki veljajo na teh trgih. Nekatere tržne medbančne obrestne mere na drugih trgih pa so precej nižje od obrestnih mer, ki veljajo na evrskem trgu.

Kredit v tuji valuti se zato običajno sklepa v švicarskih frankih, japonskih jenih ali ameriških dolarjih oziroma v drugih valutah, ker je obrestna mera nižja. Ob nižjih obrestnih merah komitent pričakuje koristi zaradi manjšega zneska plačanih obresti.

Za kredite v tuji valuti je značilno tudi to, da banka komitentu, ki ne želi izplačila kredita v tuji valuti, izplača znesek kredita v domači valuti evro ter pri tem pri zamenjavi (konverziji) ene valute v drugo uporabi veljavno tečajno razmerje. Tudi pri poplačilu obresti in glavnice kredita v evrih banka opravi zamenjavo (konverzijo) iz evra v tujo valuto po tečajnem razmerju.

KATERA TVEGANJA SO POVEZANA S KREDITI V TUJI VALUTI?

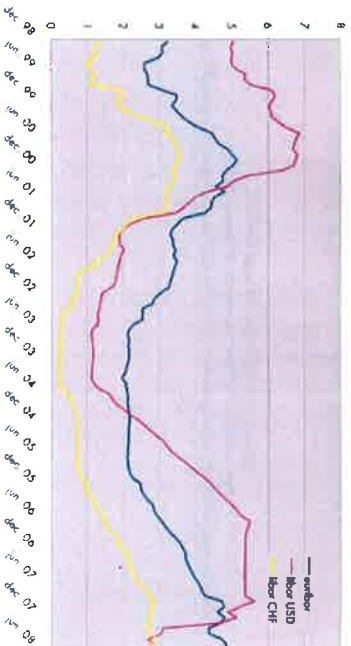
Pri najemanju kreditov v tuji valuti se srečujete predvsem z obrestnim in valutnim tveganjem, lahko pa tudi s tveganjem, povezanim z instrumentom vročila kredita ter drugimi nepredvidenimi stroški.

Obrestno tveganje

Znano je, da se tržne medbančne obrestne mere, ki so podlaga za določitev obrestnih mer za kredite komitentom, lahko skozi čas močno spremenijo. Pričakovana koristi od obrestne mere za kredit v tuji valuti v primerjavi z obrestno mero, ki velja za kredit v evrih, se lahko ob spremembi obrestne mere hitro izničijo ali celo obrne v škodo kreditlojemalca. Pričakovane koristi je še bolj negotovo ob sklepanju kreditov z daljša časovna obdobja (npr. od 20 do 25 let), saj se v tako dolgem obdobju lahko pojavijo precejšnje spremembe v višini obrestnih mer.

Diagram prikazuje, kako hitro in v kolikšnem skrajnem obsegu so se po letu 1998 spreminjale obrestne mere za eurbor, ameriški dolar in švicarski frank. Bila so obdobja, v katerih so obrestne mere za katero koli od omenjenih treh valut prinašale komaj kaj koristi. Tem so sledila obdobja, v katerih so bile obrestne mere veliko bolj ugodne za kredite v evrih, nazadnje pa so bila tudi obdobja nižjih obrestnih mer za dolžarje in švicarske franke, z razliko v višini do plus / minus šesti odstotnih točk.

Obrestne mere (3-mesečni eurbor, 3-mesečni libor za CHF in USD)

Ko obrestna mera ni več tako ugodna, lahko komitent sicer spremeni že sklenjeni kredit v kredit v evrih ali v drugi tuji valuti, in sicer v skladu s poslovno politiko banke oziroma sklenjeno pogodbo.

Vendar ima to za posledico dodatne stroške, ki kaj hitro izničijo že pridobljeno finančno korist, zaradi česar lahko postane kredit v tuji valuti nazadnje veliko dražji od kredita v evrih.

Primer

Aprila 1990 je bila obrestna mera za kredit v jenih za 1,69 odstotne točke ugodnejša od tiste za kredite v evrih. Vendar je bilo ob upoštevanju nihanja deviznega tečaja za evro / jen v obdobju do zapadlosti dejanska obrestna obremenitev kredita v evrih (efektivna obrestna mera) pri kreditu v jenih približno 30 % višja.

Efektivna obrestna mera

(obrestna obremenitev vključno z menjalnim tečajem)

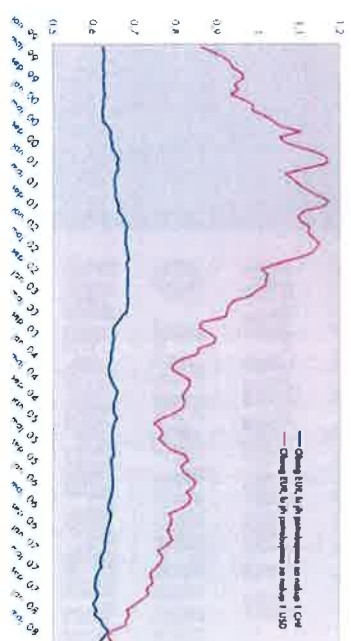
- Kredit v evrih [zapadlost 4/90-4/00: 7,75 %
- Kredit v jenih [zapadlost 4/90-4/00]: 10,95 %
- Kredit v evrih [zapadlost 4/93-4/03]: 5,76 %
- Kredit v švicarskih frankih [zapadlost 4/93-4/03]: 6,37 %

Valutno tveganje

Ker je treba kredit v tuji valuti trajno odplačevati v tuji valuti, gibanje menjalnega tečaja vpliva tudi na višino plačanih obresti in glavnice kredita.

Tako kot obrestne mere so tudi menjalni tečaji tujih valut lahko predmet enako hitrih in nepredvidljivih nihanj. Iz diagrama, ki prikazuje gibanje menjalnih tečajev, je jasno razvidno, da so menjalni tečaji izpostavljeni spremembam skozi čas.

Gibanje tečaja CHF in USD od januarja 1999 do junija 2008

Če se vrednost tuje valute v primerjavi z evrom poveča, bo moral kreditlojemalec za poplačilo kredita in plačilo obresti v tuji valuti nameni več evrov, kot je pričakoval ob sklenitvi pogodbe.

Primer

Kreditlojemalci, ki so v 90. letih najeli kredit v švicarskih frankih v protivrednosti 100.000 €, z zapadlostjo 10 let, so na koncu morali plačati protivrednost 125.000 € glavnice, brez upoštevanja obveznosti za plačilo obresti.

TVEGANJE, POVEZANO Z INSTRUMENTOM VROČILA KREDITA

V primeru odplačila glavnice kredita v enkratnem znesku ob zapadlosti (do dneva zapadlosti boste plačevali zgolj obresti) je mogoče uporabljati tako imenovane instrumente vročila kredita. Običajno gre za instrumente v obliki police življenjskega zavarovanja, naložb v sklade ali sheme naložbenega varčevanja (investicijski sklad), katerih namen je varčevanje zneska za odplačilo glavnice kredita ob zapadlosti kredita.

Višji ko je povprečni donos instrumenta vročila kredita, nižji je mesečni znesek, ki ga je treba privarčevati za poplačilo kredita. Če pričakovani donos ni dosežen, kredita ob zapadlosti ni mogoče odplačati v celoti.

Primer:

Za zagotovitev razpoložljivosti 100.000 € za odplačilo kredita ob izteku 20-letnega roka zapadlosti je treba privarčevati 197 € na mesec ob upoštevanju 7 % donosa instrumenta vročila kredita. Če pa instrument vročila kredita